

SECOLUL XXI - nașterea și metamorfoza unor reviste postmoderniste

(de la ASILR la Jurnal Israelian)

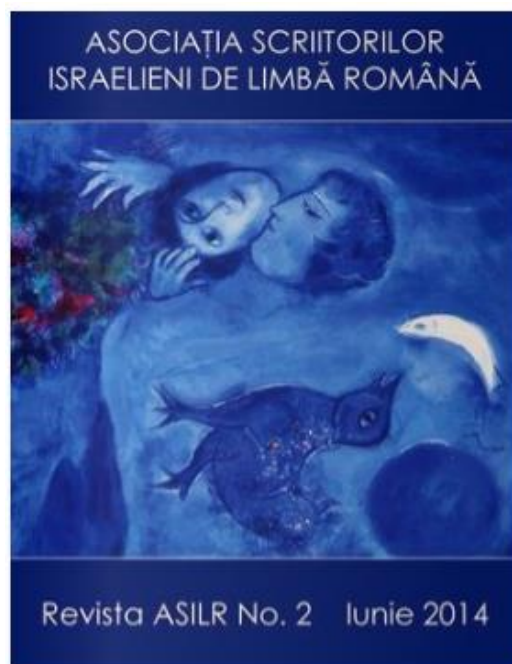
Adrian Grauenfels

Ca să înțelegem mai bine fenomenalul uz al netului și impactul sau cultural trebuie să ne întoarcem cu aproape 100 de ani în urmă, mai precis la eclipsa totală de soare din 29 mai 1919. Aflat în insula Principe din oceanul Atlantic la vest de Africa, Frank Watson Dyson, astronom al curții britanice măsoară cu precizie curbura spațiului captând lumina unor stele aflate în spatele soarelui. Această descoperire afirmă univoc teoria relativității și teoremele postulate de Albert Einstein: timpul, spațiul, lumina și gravitația nu sunt fenomene universale ci dependente de sistemul de referință, de masa și viteza acestuia în spațiu.

Putem declara azi că momentul eclipsei din 1919 marchează începutul unei noi ere, cea a postmodernismului, un termen complicat, un set de idei care nu s-a cristalizat decât 40-50 de ani mai târziu după faimoasa eclipsă. Postmodernismul este un concept larg care afectează multe fațete ale activității umane: artele, arhitectura, muzica, literatura, cinematografia, politica, comunicația și tehnologiile.

Modernismul care îl preceda a înlocuit la rândul său standardele victoriene care defineau conținutul artelor vizuale, muzica, poezia, drama dar și modul lor de consum. La vârful modernismului (mai exact între anii 1910-1930) figuri majore în cultura Europeană printre care James Joyce, Virginia Woolf, George Eliot, Ezra Pound, Marcel Proust, Mallarmé, Kafka și Maria Rilke redefinesc arta poeziei și a ficțiunii.

Din punct de vedere literar modernismul amplifică scrisul impresionist și subiectivitatea. Autorul discută simțurile și actul percepției lucrurilor, neglijând subiectul percepției. Modernismul evită obiectivitatea, narațiunea dintr-un punct clar de vedere, sau poziția moral-decentă. Un exemplu bun este Faulkner care folosește schema repetiției, aceeași scenă este narată de personaje diferite. Un alt modernist este portughezul Fernando Pessoa care scrie nuvele sub 72 nume diferite, încercând să trăiască și să mimeze viața personajului în cauză. Să ne amintim de scriitorul francez Boris Vian care oscila între multiple meserii: inginerie, poezie, literatură, muzician de jazz, traducător, critic, inventator mixând toate vocațiile cu o egală pasiune. Românul Sandu Darie învață pictură cu Medi Dinu (soția poetului Ștefan Roll) și amestecă în pictura sa texte poetice, sau produce picto-scrisori din care câteva s-au păstrat. Brâncuși experimentează arta fotografică, Man Ray probează pictura, fotografia, grafica, sculptura și cinematografia descoperind tehnici care ne uimesc și azi prin inventivitatea lor.

Modernismul dizolvă granițele clare dintre proză și poezie, cele două genuri se confundă și se imită. El poate mixa forme fragmentate, discontinuități sau colaje aleatorice ale unor materiale diferite. Se preferă o estetică minimalistă favorizându-se spontanul și experimentul creativ. Pe de altă parte modernistii resping așa zisă cultură elitistă dar și pe cea populară acceptând cu simpatie orice material care facilitează expunerea, distribuția și consumul artei.

<https://www.calameo.com/read/001073787588b5deobb74>

Postmodernismul folosește aceleași idei, exagerând dizolvarea granițelor, adăugând parodie, bricolaj, ironie, ambiguitate, accentuând condiția umanilor aflați în proces de dezumanizare, deconstrucție și pierdere a identității.

Postmodernismul apare a fi o colecție de artă în tranziție, depersonalizată, problematica este a unui individ singular, unul din milioane al cărui mesaj se pierde în zgomotul de fond al tehnologiilor care îl amenință și înghit. În contrast cu modernismul, postmodernismul nu lamentează fragmentarea, nici eclecticismul lucrurilor din jur, sau provizoratul lor, ci din contra le celebrează. Artă se poate juca cu nonsensuri vizuale, muzicale sau literare fără să vizeze căutarea unui mesaj coerent.

Acum 60 de ani profesorul canadian Marshall McLuhan seziza evoluția mediilor și postula chintesența comunicației postmoderniste astfel: "Nu mesajul este important ci modul în care se folosește media". Teoreticienii demonstrează asocierea postmodernismului la tehnologie. Dacă secolul trecut se caracteriza prin producerea

și transportul de bunuri materiale folosind motorul cu ardere internă, camioane, trenuri, vapoare, avioane, etc postmodernismul se bazează pe procesarea și transferul informației. În numai câțiva zeci de ani am fost martori la prăbușirea industriilor tradiționale care au făcut loc erei electronice și comunicaționale. Telefonie, internetul, televiziunea, computerele și softurile aderente au inundat consumatorul fascinat de noile gadgeturi care l-au făcut accesibil și informat oricând și oriunde pe planetă. Informația cândva greu de obținut, circulă azi pe canale insensibile la valoarea mesajului. Capodopere dar și maculatură, pornografie sau reclame comerciale au același drept la existență și circulație. Așa zisă lume civilizată a devenit o piață de bunuri perisabile susținute de o campanie informațională fără precedent - iată capitalismul de consum în plină expansiune.

Beatrice Bernath- Israel

Limbajul erei informaționale devine simplificat, sărăcit și folosit exclusiv la producerea și răspândirea informației. Totuși el trebuie să rămână rațional, transparent, realist și relevant consumatorilor lucizi care îl observă. Se cere o obiectivă conectivitate între obiect,

percepția lui și cuvintele folosite în al descrie. Modernismul a fost capabil să justifice și se explice structurile politice, sociale, instituțiile pe care le folosim inclusiv democrația, legislatura, științele și estetica. Aș sumariza modernismul ca o forță opusă haosului, el face ordine și stabilește bariere binare între ordine și dezordine. Postmodernismul respinge marele narativ, el preferă scurtele povestiri, evenimetele locale, intime, el acceptă situația efemeră, provizoriul, temporarul, improvizația și experimentul respingând universalul, adevărul, rațiunea, stabilitatea, eternul. Ideea de real, de permanent, dispare, manipulăm o suprafață fără adâncime, fără semnificații generalizate.

Postmodernismul este afectat de starea de erudiție colectivă și de organizarea informației. Dacă în modernism cunoștințele egalau noțiunea de știință în opoziție cu narativul, științele fiind considerate pozitive, iar poveștile, scrisul în sine, era văzut că un material primitiv, irațional. Postmodernismul clasează informația, o distribuie, o stochează și o evaluează altfel decât în trecut. Practic ieftinirea mediei de memorare permite ca orice produs, informație, fie spirituală sau nu, să fie stocată indefinit. Altfel spus orice informație care nu poate fi digitalizată și stocată va fi pierdută. Această paradigmă duce la postulatul următor: ce este opus cunoștințelor nu este ignoranță ci "zgomot". Cu alte cuvinte orice informație asociată cu noțiune de "zgomot" nu va fi acceptată de sistemele automate care ne servesc pe noi umanii.

Să ne amintim de marele filosof Wittgenstein care scria acum 60 de ani: "ce nu poate fi exprimat prin cuvinte, nu există". Mulți poeți și scriitori cât și artiști plastici sau cineaști au fost atrași de postmodernism. Ar fi o listă foarte lungă din care aleg doar câteva nume de reprezentanți

în poezie: Mircea Cărtărescu, Traian Coșovei, Florin Iaru, Alexandru Mușina, Ana Blandiana - în România, Bianca Marcovici, Andrei Fischof, Adrian G, Marcel Lupu, Beatrice Bernath, în Israel.

Secolul XXI se opune Entropiei informației.

Există o lege fizică care enunță un adevăr universal: orice entitate fie ea un produs natural sau produs de umani tinde să se reîntoarcă la starea haotică care l-a precedat. Entropia distruge piramidele, civilizațiile, bunurile materiale, planeta însăși dar și informația oricât de sofisticat ar fi ea codificată și înregistrată. Un teoretician celebru, Francois Lyotard, subliniază importanța întrebării: cine decide și care informație este zgomot sau nu. Ajung acum la miezul chestiunii pe care revista **Secolul XXI** * vrea să-l rezolve. Manifest - **Un text organizat, estetic, plasat pe net are două scopuri, cel imediat de a se adresa unui public dornic de informație și cultură la zi, iar altul istoric, de a intra în categoria materialului informațional stocat pe net, cât timp acesta va dăinui.**

Revista **Secolul XXI** va continua să apară bilunar și are în compas starea artelor: poezia, literatura, critica, artele plastice, fotografia, jurnalismul. Participă benevol scriitorii asociației dar și oaspeți evidențiați pentru aportul lor actual la cultura de limbă română. Colaboratorii noștri provin din trei continente, netul facilitează transferul de informație on line. Vom găsi proză, poezie, haiku, critică, epigrame, umor, artă, grafică dar și lansări de carte sau reportaje despre evenimente din viața Asociației. Nu voi pomeni nume, sunt multe și de prestigiu, dar sunt obligat să menționez dedicația și talentul doamnei

Sash Segal din Canada care se ocupă cu virtuozitate de tehnoredactarea revistei.

Revista poate fi comod lecturată pe net, pe Facebook sau pastrată în memoria computerului personal. Folosim un program flexibil -flash- care permite lectura și răsfoitul broșurii, similar cu tipăritura reală. Adresa revistei poate fi salvată și astfel accesată oricând, nelimitat. După cum am discutat, entropia amenință să distrugă materia dar și informația. Avântul tehnologic duce la învechirea mediilor, înlocuindu-le cu altele mai avansate. În procesul de translație dintre sisteme informația se pierde sau este alterată. Aș aminti casetele audio și video atât de răspândite acum 20-30 de ani, azi nu mai pot fi folosite. La fel diapozitivele. Un exemplu revelant se petrece în jurul anului 2000 când un doctorant în astrofizică cere NASEI anumite fotografii făcute de astronauți pe Lună. Fotografiile se găseau păstrate în arhivele NASA, stocate pe medie magnetică, dar aparatul care le citește și transpune în vizual s-a defectat și nimeni nu a știut să-l repare. Iată cum o tehnologie de vârf devine entropică, inutilă.

Avantajele erei digitale

Am să deviez de la subiect pentru că este important să trecem în revistă și avantajele epocii digitale postmoderniste.

Dacă până în anii 70-80 tipărițiile erau produse mecanic de o tehnologie rămasă neschimbată de la tiparul Gutenberg, lucrurile au evoluat radical. Autorul de azi folosind computerul, softurile de editare și printerele digitale poate produce cărți similare cu cele mai elegante ediții de pe piață. Procesul este facilitat de tehnologia devenită trivial de simplă și accesibilă: scanarea, fotografia digitală și programele de gen Word sau Photoshop permit realizarea unor proiecte complexe cu grafică

și culoare imposibile în trecut, azi executate "home made" la costuri minimale. De exemplu aș pomeni cartea Cameliei Iuliana Radu - Caietul Roșu - o carte tipărită în anul 2014. Cartea conține text digital, grafică cu desenele autoarei și manuscrise inedite, scanate. Constatăm că autorul postmodernist nu se limitează la o singură disciplină, ci adresează toate căile perceptive - audio vizuale, tactilul, introspecția și experiența sa biografică. El folosește media grafică, fotografia, tehnoredactarea, adresând toate aspectele meșteșugului de a produce o cultură aliniată la cerințele tehnologiei dar și așteptărilor consumatorului obișnuit cu multimedia oferită de industria comunicațională. Să privim recenta carte a Gabrielei Ana Bălan "Labirintul de Cristal". Este o carte făcută prin efortul comun a unor prieteni, scriitori, ilustratori, traducători și graficieni. Autoarea nu ezită în a mixa debutanți cu artiști maturi, include o prefață critică, cât și anunțuri de carte apărute în reviste care devansează însăși lansarea cărții. Tehnic, cartea este realizată la editura Self-Publishing care doar tipărește și leagă foile într-un produs finit. Iată cum Ana Bălan exploatează la maximum netul, comunicația și tehnologia într-un melanj postmodernist. Și nici nu am pomenit de conținutul bilingv al cărții, care și el eclectic, este o colecție de poezii, scrisori și proză, traduse de 6 traducători diferiți.

#

Jurnal Israelian

Revista JI s-a născut ca o naturală continuarea a *Revistei Nautilus*, un experiment publicat pe net și extins la multe numere difuzate lunar. Cu grupul 7 (FB) am încercat să refac o perioadă de glorie a avangardei române când poeții, pictorii și fotografiile lucrau împreună la producții

poetice-pictoriale la 3, 4 sau mai multe mâini. Erau coproducții care demonstau strălucit că arta făcută în comun are vigoare, este diversificată și proaspătă, încadrată în noul val al suprarealismului care înflorea în România și Europa. Am sistat Grupul celor 7 ca să fac loc Revistei ASILR. Am reușit să producem un caleidoscop postmodernist al scrisului și al artei în regiunea noastră fără să neglijez vreo fațetă a mentalului care ne preocupă.

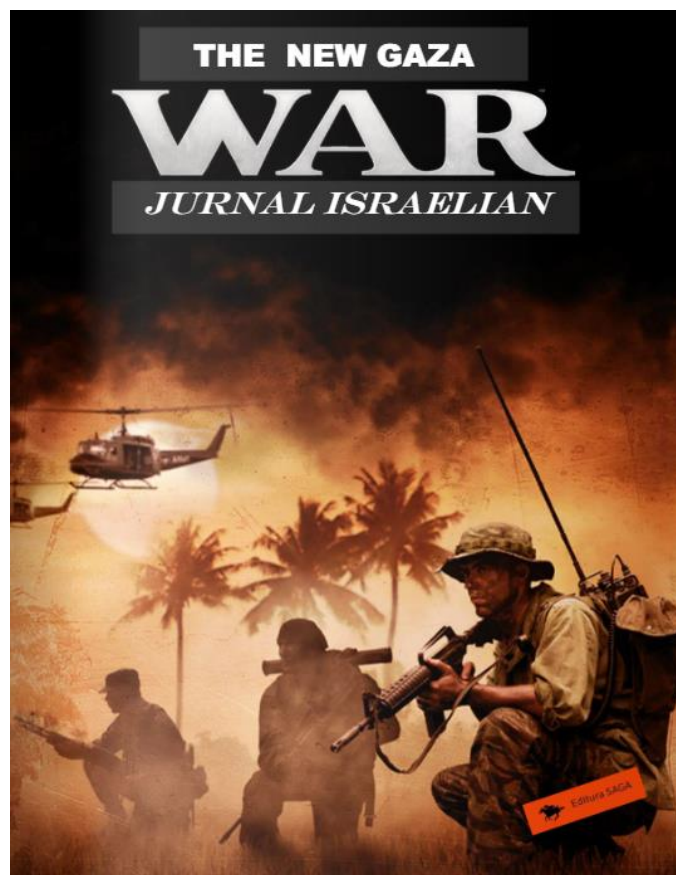
Doresc să citez o poezie inspirată dintr-o metaforă, scrisă de poetul Luis Borges.

*Un leopard capturat stă între gratii
El vede oameni care vin și pleacă, vântul
care mișcă frunzele uscate
El nu știe
Nu poate ști
ce e dragostea, ce e cruzimea
cum este o pasiune arzătoare
cel mult dorește să deșire scaunul de pai al
paznicului
să scape de plictisul închisorii*

*Într-o zi s-a întâmplat o excepție, paznicul
i-a vorbit leopardului:
Tu ai trăit și vei muri în această
închisoare
pentru ca un om să te poată privi
și în final să închidă
figura ta, simbolul tău
într-un poem
care are un loc destinat
în urzeala universului.*

*Paznicul a iluminat ignoranța fiarei care
și-a înțeles destinul
Poetul a murit uitat, la fel toți semenii săi.
În ultimele lui clipe un zeu i-a dezvăluit
poetului secreta sa menire, de a fixa
o revelație în infinitul lumilor. Leopardul și
poetul dorm îmbrățișați*

*nimeni nu înțelege cum simplitatea omului
îndură complexitatea lumilor.. .*

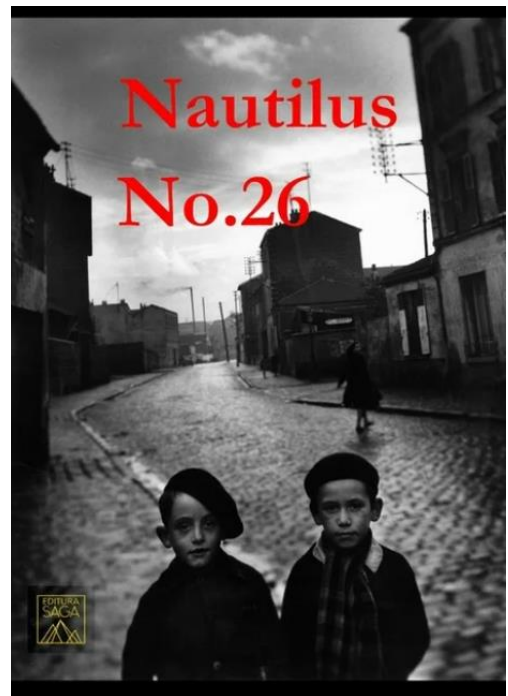

Cu peste 1000 de cititori pe net revista **Jurnal Israelian**, refuză mediocritatea în schimbul excelenței estetice, revista are un loc de onoare în spațiul cultural al Diasporei, pledând pentru uzul pedant al limbii române actuale, fiind o platformă deschisă celor cu har și dor pentru minunata noastră limbă maternă.

DECLINUL (2024)

După anii 2014 - 2015 fenomene convergente au catalizat global uzurparea democrațiilor și a sistemelor politice. Am fost martori la valul de refugiați din Asia și Africa spre Europa, epidemia Corona, invazia Ucrainei de către Rusia lui Putin, degradarea climei și a întregii planete. Guvernele Europene au permis penetrarea

islamului și au încurajat speranțele unui viitor califat în aceste meleaguri. Asistăm la o regresie intelectuală fără precedent, la acte violente, antisemitism și la mișcări antisociale de genul Woke (Începând cu anii 2010, a ajuns să cuprindă o conștientizare mai largă a inegalităților sociale, cum ar fi nedreptatea rasială, sexismul și negarea drepturilor LGBT.) Acum șase luni Israelul a cunoscut un nou holocaust care a zguduit regiunea cu un nou război sângeros între Hamas și Israel. JI și-a asumat rolul de megafon și medie obiectivă pentru sfera de limbă română din regiune.

(*) Este vorba de numele fostei reviste ASILR = Asociația Scriitorilor Israelieni de Limba Română, editată de autor

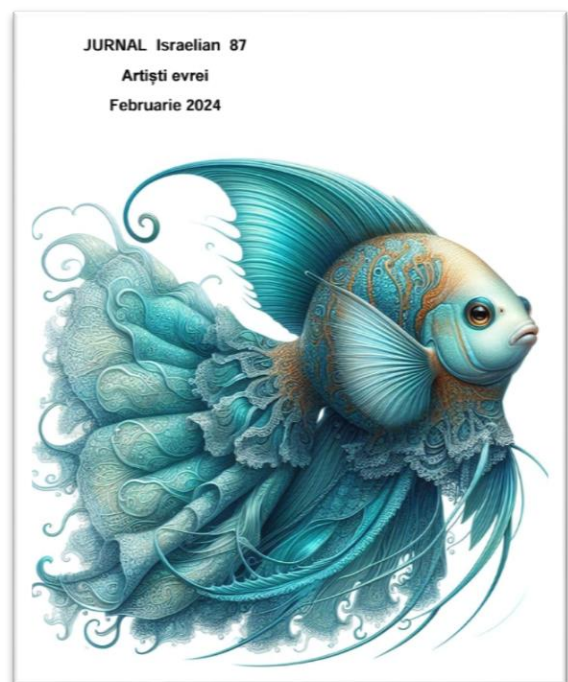
** Revista secolului XXI a fost reluată în mod independent sub numele de Nautilus. Apoi a fost înlocuită cu o revistă virtuală numită **ALCHEMIA**.

O grafică de excepție a fost realizată de Sash Segal din Canada pentru Alchemia sub egida Editurii SAGA-Israel.

<https://www.calameo.com/read/001073787ca19bdca8b17>

www.jurnal-israelian.com/_files/ugd/62b9aa_d7230e0022b343f9a2e404df483c9be4.pdf

Adrian Grauenfels, editor
2015 -2024

Editura SAGA & Jurnalul Israelian, sunt dedicate promovării artelor și a culturii în spațiul de limbă română. Publicăm zilnic jurnalistică, recenzii, analize, invitații la evenimente culturale actuale. Reportaje la zi.

Traducem din trei limbi și tipărim cărți în Ro, la Amazon.com și Israel.

Vizitați <https://www.jurnal-israelian.com>

